

L'educació bilingüe a les escoles dels EUA ha servit sovint d'eina política. Els sectors més reaccionaris hi veuen una amenaça per a l'Amèrica blanca i anglo-saxona. Altres hi troben una eina per mobilitzar el col·lectiu hispà, tradicionalment abstencionista.

Un parany per als hispans dels EUA

Sigui per qüestions de natalitat, o pel gran nombre d'immigrants, el col·lectiu dels hispans és el que més creix als EUA. Més de vint milions d'habitants dels Estats Units són d'origen llatino-americà.

Aquest augment geomètric de la població d'origen hispà ha posat en guàrdia alguns sectors de la Nord-amèrica angloparlant, de

població s'ha engruixit especialment amb grans onades immigratòries de tot el món, no ha pogut evitar tampoc aquesta mena de problemes, concretament en educació: algunes de les escoles públiques, sobretot als barris de més concentració hispana, segueixen programes d'educació bilingüe.

Un sistema qüestionat. La

immigrants i de l'educació bilingüe, Immigrants United Foundation, hi ha una campanya nacional contra aquesta educació, en la qual participarien alguns sectors de l'opinió pública i mitjans de comunicació com el diari *The New York Times*.

I és que, en certs àmbits, quan es parla d'aquest tema, els ànims es crispen. El director de relacions públiques d'aquesta associació, Peter Block, que és també president d'Asociación Pro Cultura Hispana Puertorriqueña, considera que els atacs contra l'educació bilingüe són atacs contra els hispans. També explica que totes les onades d'immigrants han topat amb la discriminació: irlandesos, italians..., i que ara toca als hispans.

Però l'administració d'educació de la ciutat de Nova York no dóna tanta importància a l'assumpte. Duen que no hi ha previst de suspendre els programes bilingües, només de reduir les despeses burocràtiques, i això significa mesurar les despeses en general. Sigui com sigui, aquesta polèmica és cada vegada més habituals als mitjans de comunicació.

Actualment, quan es parla d'educació bilingüe, cal distingir entre programes bilingües i programes duals. Els primers són subvencionats íntegrament per l'administració pública i funcionen en algunes escoles públiques de barris amb una gran concentració de població hispanoparlant. En aquests programes, les matèries clau s'hi ensenyen en espanyol. L'objectiu és

Una vintena d'estats han aprovat lleis per convertir l'anglès en l'idioma oficial, cosa que la constitució dels EUA no recull.

Les escoles bilingües són fruit de l'alta demografia dels hispans. El sistema bilingüe ha estat concebut com un període de transició que hauria de facilitar la integració dels alumnes al sistema educatiu dels EUA.

raça blanca, que han iniciat un seguit d'accions per preservar la seva hegemonia.

El conflicte obert per l'augment espectacular de la població hispana es reflecteix en àmbits diversos. Potser el més vistent és el conflicte lingüístic, perquè l'espanyol desplaça l'anglès en algunes zones dels EUA. Per aquest motiu, una vintena d'estats han aprovat lleis (o en tramiten l'aprovació) per convertir l'anglès en l'idioma oficial, cosa que la constitució dels EUA no recull.

Una ciutat com Nova York, on la

darrera polèmica ha estat oberta per unes declaracions del regidor d'Educació, Rudolph Crew. El responsable en matèria d'ensenyament de la ciutat de Nova York va comentar la necessitat de reduir la càrrega burocràtica de l'aparell educatiu de la ciutat. Aquestes declaracions foren interpretades per les associacions hispanes com una amenaça contra la continuïtat de l'educació bilingüe, perquè l'ajuntament es fa càrrec d'una part d'aquests programes.

Segons una de les associacions més destacades en la defensa dels

d'evitar que els fills dels immigrants perdin el fil dels estudis. Però aquest mètode és qüestionat fins i tot per alguns dels mestres que hi treballen.

Els sectors crítics amb l'actual desenvolupament del sistema bilingüe creuen que és ineficaç i negatiu per a l'alumne mateix, car acaba convertint-se en una mena de núvol lingüístic, allunyat de la realitat. Consideren que ensenyar en castellà les matèries principals fa que els alumnes tinguin més dificultats per a aprendre l'anglès, i que al final dels estudis el sàpiguen amb prou fluïdesa per poder-se desenvolupar en la societat nord-americana.

El sistema bilingüe ha estat concebut com un període de transició que hauria de facilitar la integració dels alumnes al sistema educatiu dels EUA. Al cap de vint-i-un mesos de seguir un programa d'educació bilingüe els estudiants haurien de poder superar el LAB (Language Assessment Battery), un examen que valora el nivell de coneixements de l'anglès, i fins que no l'aproven no poden abandonar l'educació bilingüe.

Alguns dels mestres d'aquestes

escoles creuen que aquest examen instaura un cercle viciós: als alumnes que segueixen programes bilingües, els costa d'assolir un bon nivell d'anglès; com que molts no poden superar el LAB, han de continuar en el mateix programa, que els retarda en l'aprenentatge de l'anglès. A més a més, no passar aquest examen tanca les portes de les universitats als alumnes que acaben els estudis —a part que molts els abandonen per buscar feina.

Una professora dels Districte Educatiu III de Nova York, de gran immigració hispana, reconeix que, en més d'una ocasió, ha aconsellat als pares de no matricular els fills en una escola bilingüe per evitar problemes amb l'aprenentatge de l'anglès.

Per alguns dels professionals implicats en programes d'educació bilingüe, el sistema no és el millor per a ajudar als fills dels immigrants a integrar-se a la societat nord-americana, i és que el desconeixement de l'anglès condueix a la marginalitat. Segons aquests educadors, els programes bilingües afavoreixen la perpetuació dels *ghettos* i, per tant, de les si-

tuacions de misèria que aclaparen molts hispans.

L'altre sistema, inclòs dins l'ensenyament bilingüe, és l'educació dual. En els programes duals els coneixements són impartits en tots dos idiomes. La divisió, en aquest cas, no és per assignatures, sinó per hores. La meitat en cada idioma. Pels seus partidaris aquest mètode evita que els alumnes perdin el ritme de les classes i fa que es familiaritzin més ràpidament amb l'ús de totes dues llengües.

Les escoles amb programes d'educació dual solen ser les que tenen una associació de pares forta i amb capacitat de proveir a l'escola el material i el professorat necessaris per a dur a terme els programes, car l'administració no es fa càrrec de les despeses d'aquestes activitats.

Aquest sistema també ha estat concebut com una transició a l'ensenyament monolingüe. Però moltes escoles que el segueixen no permeten que els alumnes el deixin. N'és la raó, segons una mestra d'una d'aquestes escoles, la falta de pressupost dels centres. Molts equips directius veuen que, si un alumne deixava el programa, po-

Una gran part de la població hispana, sobretot els sectors més pobres del col·lectiu, es veu afectada pel rebuig. Això fa que molta gent sotmesa a aquesta pressió vegin l'oblit dels orígens com una sortida per als fills, i per tant són partidaris de l'educació monolingüe en anglès. (Foto: Arxiu / Rafa Gil)

Alguns polítics, entre els quals hi ha el portaveu de la cambra baixa nord-americana, Newt Gingrich, culpen els immigrants de causar una despesa insuportable a l'administració. La dreta pensa que no hi ha cap motiu per a pagar amb diners públics els estudis bilingües.

dria abandonar el centre. I llavors l'escola perdria la subvenció que rep per alumne. Aquesta perversió administrativa fa que en molts casos s'eternitzi la transició, i impedeix a l'alumne d'adquirir un alt nivell de coneixement de l'anglès.

L'anglès, sinònim de classe.

Els mestres partidaris de l'educació bilingüe, però crítics amb el desenvolupament actual, pensen que el bilingüisme és necessari per a facilitar la integració dels fills dels immigrants hispans, sobretot els que tenen greus problemes d'alfabetització en la pròpia llengua. Però remarquen que l'educació bilingüe ha de ser per un període limitat, que no retardi o dificulti l'aprenentatge de l'anglès.

Rarament els pares hispans coneixen el funcionament dels programes bilingües o duals. Aquest desconeixement afavoreix el mal funcionament de l'educació bilingüe, segons que comenta un professor porto-ricenc. Creu que els pares es pensen que els fills aprendran l'anglès automàticament, sense dificultats. Però, per aquest jove educador, això és del tot impossible, si els alumnes viuen, fora de l'escola, en un ambient totalment hispanoparlant: veïns, família, amics, televisió...

Ara, l'actitud dels hispans envers l'ensenyament bilingüe no és ni de lluny homogènia. Canvia molt segons l'origen social. Rarament els fills de classe mitjana d'origen hispà van a escoles bilingües. Cal destacar que la majoria defensa el dret de rebre una educació bilingüe. Amb tot, entre els sectors be-

nestants-baixos hi ha molts pares que prefereixen l'educació monolingüe. Consideren que és la manera més fàcil que els fills s'adaptin a l'anglès. Fins i tot veuen en l'educació monolingüe dels fills una manera de mostrar la pròpia integració als EUA. Entre els sectors més deseparats l'educació monolingüe significa també la via per a estalviar als fills el desprestigi que, en molts sectors de la societat nord-americana, representa ser d'origen hispà.

Segons Carmen D. Lucca, secretària d'Asociación Pro Cultura Hispana de Puerto Rico i professora en una escola bilingüe, a la zona metropolitana de Nova York (Greater New York), hi ha aproximadament un 25% de població d'origen llatino-americà. En algunes àrees dels EUA n'hi ha per-

L'educació bilingüe, lluny de facilitar la integració dels alumnes hispans, hi introdueix dificultats afegides.

centatges similars o superiors. Aquesta presència fa que certs sectors nord-americans vegin en la comunitat hispana una amenaça. Segons D. Lucca, una gran part de la població hispana, sobretot els sectors més pobres del col·lectiu, es veu afectada pel rebuig. Això fa que molta gent sotmesa a aquesta pressió vegin l'oblit dels orígens com una sortida per als fills. Doncs bé, és contra aquest sentiment que lluiten alguns sectors més organitzats de la comunitat hispanoparlant dels EUA, i des dels seus mitjans de comunicació de les associacions d'immigrants envien missatges d'autoafirmació i d'exaltació dels "valors hispans".

Aquest és un any de campanya

presidencial als EUA. El tema dels immigrants s'ha accentuat. L'administració nord-americana vol posar fre a la descontrolada immigració provinent dels països hispans. A més de les iniciatives per a aconseguir-ho (com la resolució 187, en procés de discussió a les cambres, que negaria als fills d'immigrants il·legals, nascuts als EUA, el dret de rebre educació gratuïta), hi ha un enduriment del llenguatge de la dreta nord-americana. Alguns polítics, com el portaveu de la cambra baixa dels EUA, Newt Gingrich, o Pat Buchanan, tots dos republicans, culpen els immigrants de causar una despesa insuportable a l'administració. Aquests missatges ja no són exclusius de les línies republicanes: des dels sectors més dretans dels demòcrates també se senten al·legacions d'aquest mateix signe.

L'altra part de la qüestió és que molta de la immigració il·legal dels Estats Units ocupa llocs de treball que la indústria i l'agricultura necessiten. Treballs que pocs ciutadans americans estarien disposats a fer, per precaris i poc remunerats, sobretot en agricultura, on hi ha una forta demanda de mà d'obra no qualificada.

Tot plegat fa que els missatges i les actituds es radicalitzin i que cada topada entre col·lectius faci pujar la crispació dels discursos. En aquest context, l'educació bilingüe s'ha convertit en una bandera més del conflicte. Però la qualitat de l'ensenyament ha quedat fora de la discussió.

La dreta nord-americana pensa que no hi ha cap motiu per a pagar amb diners públics els estudis bilingües. Els defensors d'aquesta educació la utilitzen sovint per mobilitzar la població d'origen hispà. La cosa més paradoxal és, tanmateix, que la defensa de l'actual sistema d'educació bilingüe es converteix en un parany per als sectors hispans més desprotegits, perquè, lluny de facilitar la integració dels alumnes, introdueix dificultats afegides al desenvolupament acadèmic de l'estudiant.

Enric Rimbau